

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z GEOGRAFII W SP 11
opracowane na podstawie Statutu SP 11 w Słupsku

I. Dokumenty określające przedmiotowy system oceniania.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r. nr 51, poz. 458),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych,
- Program nauczania geografii w szkole podstawowej "Planeta Nowa" wydawnictwa Nowa Era.

II. Cele kształcenia:

W sferze wiedzy geograficznej:

1. poznanie podstawowych metod badań geograficznych, interpretacji oraz prezentacji ich wyników,
2. opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów,
3. poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech i składników,
4. poznanie dziedzictwa kultury regionalnej oraz narodowej i postrzeganie go w perspektywie kultury europejskiej oraz światowej,
5. określenie miejsca i roli Polski oraz Polaków we współczesnym świecie,
6. poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
7. poznanie i opisywanie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym Polski, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
8. integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną,
9. poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
10. poznanie i zrozumienie wybranych problemów społeczno-gospodarczych w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
11. poznanie zróżnicowania społeczno-gospodarczego i kulturowego społeczeństw na świecie poprzez pogłębienie wiedzy o ludziach, społecznościach i narodowościach,
12. rozumienie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
13. określenie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
14. wiązanie aktualnych wydarzeń społecznych i politycznych z przeszłością,
15. zdobycie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej (geografia Polski), wielkich regionów oraz świata w różnych skalach czasowych,
16. dążenie do rozumienia treści geograficznych, a nie tylko do ich pamięciowego opanowania,
17. traktowanie wiadomości geograficznych, stanowiących wartość poznawczą samą w sobie, w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie,
18. dostrzeżenie różnego rodzaju związków i zależności (przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, czasowych

przestrzennych).

W sferze umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:

1. planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki oraz wzięcie za nią odpowiedzialności teraz i w przyszłości,
2. skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentację własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi,
3. poprawne posługiwanie się językiem ojczystym oraz przygotowywanie się do publicznych wystąpień,
4. prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie,
5. wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata,
6. korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych,
7. czytanie i interpretację map różnej treści,
8. określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka i jego działalność, formułowanie twierdzeń o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień,
9. ocenę uwarunkowań procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych zachodzących w skali globalnej, regionalnej i lokalnej oraz różnych skalach czasowych,
10. wskazywanie i analizę związków przyczynowo-skutkowych oraz powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska geograficznego w różnych skalach przestrzennych i czasowych,
11. krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych zachodzących w różnych regionach świata oraz w Polsce,
12. stawianie pytań, formułowanie hipotez i kreatywne rozwiązywanie problemów,
13. podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i prospołecznych,
14. rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej,
15. podejmowanie konstruktywnej współpracy z innymi, nabywanie kultury sprzyjającej umiejętności komunikowania się, kształtowania trwałych i skutecznych relacji w grupie, empatii,
16. wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym,
17. rozwijanie sprawności umysłowej oraz osobistych zainteresowań.

W sferze postaw i wartości (cele wychowawcze, aksjologiczne):

1. rozwijanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej w życiu codziennym,
2. poznawanie siebie, swoich predyspozycji, talentów oraz kształtowanie różnych aspektów własnej osobowości,
3. rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji wewnętrznej do uczenia się geografii,
4. rozwijanie dociekliwości poznawczej ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
5. łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
6. przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,
7. kształtowanie poczucia tożsamości, patriotyzmu oraz postaw wspólnotowych i obywatelskich,
8. kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku naszego narodu poprzez poznanie m.in.: różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia, w tym sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej,
9. rozwijanie przekonania o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski, a także podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego,
10. kształtowanie pozytywnych, emocjonalnych i duchowych więzi z krajem ojczystym, z najbliższym otoczeniem społecznym i przyrodniczym („małą ojczyzną”, własnym regionem), a także w pewnym stopniu z całą planetą Ziemią,
11. rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której uczeń nadaje pozytywne znaczenia,

12. poszukiwanie, odkrywanie i dążenie do osiągnięcia wielkich celów życiowych i wartości niezbędnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie na drodze rzetelnej i systematycznej pracy,
13. kształtowanie świadomości o potrzebie współpracy dotyczącej zwalczania zagrożeń środowiska przyrodniczego oraz zagrożeń społecznych,
14. przygotowanie się do życia w rodzinie, społeczności lokalnej oraz państwie,
15. kształtowanie postaw patriotycznych,
16. poczucie odpowiedzialności za stan środowiska geograficznego i przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
17. rozwijanie poczucia estetyki oraz potrzeby kształtowania ładu przestrzennego,
18. przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

III. Formy kontroli na lekcjach geografii:

- indywidualne (np. odpytywanie),
- frontalne (np. sprawdziany, kartkówki),
- kondensacyjne (np. wszyscy uczniowie wykonują konkretne zadanie, a odpytywanych jest kilku z nich),
- pozyskiwanie informacji zwrotnych.

Wszystkie formy kontroli powinny podlegać takim zasadom, jak:

- interakcja między treściami kształcenia i wymaganiami egzaminacyjnymi a np. treściami sprawdzianu,
- zgodność np. treści sprawdzianu z podanymi na początku roku szkolnego (lub w innym terminie) wymaganiami edukacyjnymi,
- dostosowanie stopnia trudności zadań do potrzeb i możliwości uczniów,
- poprawna konstrukcja zadań.

IV. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów.

1. Kontrola osiągnięć uczniów może być przeprowadzana w formie:

- ustnej, np. w postaci odpytywania, referowania wybranego zagadnienia, rozmowy nauczyciela z uczniem, swobodnych wypowiedzi uczniów lub aktywności uczniów,
- pisemnej, np. w postaci sprawdzianu, wykonanych ćwiczeń i kart pracy, referatu lub portfolio,
- samodzielnej pracy z tekstem źródłowym, np. odczytywanie i analizowanie danych statystycznych, treści mapy lub literatury,
- sprawdzenia wyników badań terenowych, np. z analizowania odkrywki geologicznej, badania stanu czystości wody lub obserwacji stanów pogody,
- sprawdzenia wytworów uczniów, np. w postaci modeli lub posterów,

2. Przy sprawdzaniu stopnia spełnienia wymagań, uwzględnia się m.in.:

- w wypowiedzi ustnej: precyzję wypowiedzi, poprawność językową, poprawność merytoryczną, wyczerpanie zagadnienia, puentę wypowiedzi,
- w sprawdzianach pisemnych: poprawność rozwiązania zadania, logiczność wypowiedzi, poprawność zastosowanej metody do rozwiązania zadania, zgodność odpowiedzi z poleceniem,
- w trakcie zajęć terenowych: umiejętność sporządzania notatek, wykonania schematów, modeli, opracowań statystycznych, określenia relacji między elementami środowiska czy zebrania informacji,
- w monografiach, portfolio czy innych wypowiedziach pisemnych: zgodność z tematem, logiczny układ pracy, poprawność językową i merytoryczną, przygotowanie bibliografii, estetykę pracy,
- podczas pracy w grupie: m.in. podział pracy zgodny z potrzebami uczniów, sposoby podejmowania decyzji, współdziałanie w grupie, postawę podczas pracy, formę prezentacji wyników pracy.

3. Formy aktywności:

- odpowiedzi ustne
- samodzielna praca na lekcji
- karty pracy, ćwiczenia
- praca domowa (krótko lub długoterminowe)
- zeszyt przedmiotowy
- prace klasowe / sprawdziany
- zeszyt ćwiczeń
- kartkówki
- przygotowanie do lekcji
- analiza mapy, diagramu, wykresu, danych statystycznych, tekstu
- praca z mapą
- udział w konkursach geograficznych

4. W toku nauczania geografii ocenie podlegają kluczowe kompetencje, za które uznaje się:

- czytanie map różnej treści,
- wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych, geograficznych, społecznych i gospodarczych,
- umiejętność posługiwania się przyrządami oraz modelami geograficznymi,
- umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- umiejętność odczytywania i wykorzystywania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny, itp.),
- umiejętność dokonywania obliczeń (np. odległości, różnica wysokości, średnie temperatur, amplitudy, spadek temperatury z wysokością, wysokość słońca w różnych szerokościach geograficznych, różnice czasowe),
- umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką geograficzną w mowie żywej i pisanej,
- wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym.

5. Szczególną uwagę zwraca się na następujące aspekty oceniania:

a Sposób oceniania ma wpływ na stosunek uczniów do przedmiotu, a więc także na efektywność nauczania.

b. Należy stosować indywidualizację wymagań. Problem ten staje się bardzo ważny w przypadku uczniów dyslektycznych, nieradzących sobie z pracami pisemnymi, oraz dzieci z trudnościami w nauce. Indywidualizacja wymagań jest łatwiejsza przy stosowaniu ustnych form kontroli. W pisemnych formach podsumowujących (zwłaszcza w sprawdzianach czy testach okresowych) polecenia powinny być dostosowane do możliwości uczniów.

V. Cele przedmiotowych zasad oceniania :

- Sprawdzenie poziomu opanowania wiedzy i zdobytych umiejętności.
- Mobilizowanie ucznia do dalszej pracy.
- Stymulowanie rozwoju ucznia.
- Dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- Diagnozowanie poziomu nauczania

VI. Obszary aktywności podlegające ocenie:

Na lekcjach geografii oceniane będą:

1. czytanie mapy i korzystanie z atlasu,
2. czytanie ze zrozumieniem (tekstu z podręcznika),
3. posługiwanie się podstawowymi pojęciami
4. umiejętność łączenia faktów, myślenia przyczynowo – skutkowego, porównania zmian politycznych, społecznych i gospodarczych na przestrzeni dziejów,
5. wykorzystanie ilustracji, filmu, nagrania audio jako źródła informacji (dokonanie opisu w formie ustnej lub pisemnej),
6. wypowiedzi ustne,
7. wypowiedzi pisemne (zadania domowe),
8. sprawdziany pisemne (sprawdziany, kartkówki),
9. zaangażowanie i wkład pracy ucznia,
10. udział w konkursach geograficznych,
11. konstruowanie prostych zagadek geograficznych (krzyżówek, rebusów, szarad),
12. praca w grupie rówieśniczej,
13. prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń.
14. karty pracy (wykonywane na lekcjach bez zapowiedzi).
15. ćwiczenia (wykonywane na lekcjach bez zapowiedzi).

Ponadto następujące umiejętności:

- umiejętność myślenia przyczynowo skutkowego.
- umiejętność identyfikowania miejsc oraz faktów.
- umiejętność posługiwania się pojęciami .
- aktywność na lekcjach,

- umiejętność zaprezentowania wyników swojej pracy.
- umiejętność czytania ze zrozumieniem.

VII. Tryb oceniania, procedury, skala ocen:

1. Wymagania edukacyjne wynikające z realizowanego programu nauczania w danej klasie są prezentowane na początku każdego roku szkolnego.
2. Wymagania edukacyjne formułowane są w oparciu o podstawę programową oraz program nauczania w klasach V - VIII wydawnictwa Nowa Era „Planeta Nowa”
3. PZO ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia.
4. W PZO zakłada się, że każdy uczeń, na miarę swoich możliwości intelektualnych i charakterologicznych, robi wszystko, by osiągnąć sukces szkolny.
5. Ocena ma dostarczyć uczniom, rodzicom i nauczycielom rzetelnej informacji o specjalnych uzdolnieniach, postępach i trudnościach w nauce.
6. Każda ocena jest opatrzona ustnym bądź pisemnym komentarzem nauczyciela.
7. Zawartością komentarza są wskazówki dla ucznia, w jaki sposób może on podnieść swoje osiągnięcia edukacyjne.
8. Formy i zasady sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów:

• Prace pisemne:

- prace klasowe (45 – min.) ze zrealizowanego działu programowego po uprzednim powtórzeniu, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem, potwierdzone wpisem do dziennika elektronicznego;

-kartkówki (10 – 15 min.) muszą być zapowiadane, obejmują wiadomości z trzech ostatnich tematów.

• **Praca ucznia na lekcji:** odpowiedź ustna (możliwość sprawdzenia bez zapowiedzi wiedzy i umiejętności wszystkich uczniów z trzech ostatnich lekcji); aktywność podczas zajęć (częste zgłaszanie się, udzielanie poprawnych odpowiedzi, praca w grupach, wykonywanie dodatkowych poleceń) , praca w grupach, karty pracy, praca z zeszytem ćwiczeń .

• **Samodzielna praca domowa ucznia:** pisemna w zeszycie, pisemna w zeszycie ćwiczeń, wykonanie pomocy dydaktycznych, praca projektowa, praca z kartą pracy , ćwiczeniami.

• Udział ucznia w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

9. Informacje o planowanej formie pisemnego sprawdzenia wiedzy ucznia nauczyciel umieszcza w terminarzu dziennika elektronicznego :

- na jeden dzień przed w przypadku sprawdzenia wiedzy z 3 ostatnich lekcji,

- na siedem dni w przypadku sprawdzenia wiedzy i umiejętności uczniów z zakresu materiału obejmującego więcej niż 3 ostatnie lekcje.

9. Stosuje się sześciostopniową skalę oceniania.

10. Oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne wystawia się wg następującej skali:

celujący 6

bardzo dobry 5

dobry 4

dostateczny 3

dopuszczający 2

niedostateczny 1

11. Częstkowe oceny bieżące wystawia się wg następującej skali:

celujący 6 cel.;

bardzo dobry 5 bdb.;

dobry 4 db.;

dostateczny 3 dst.;

dopuszczający 2 dop.;

niedostateczny 1 ndst.

12. Przy ocenie prac pisemnych stosuje się skalę procentową:

- 100% - 96% - celujący
- 95% - 85% - bardzo dobry
- 84% - 70% - dobry
- 69% - 50% - dostateczny
- 49% - 30% - dopuszczający
- 29% - 0% - niedostateczny

13. Oceny są jawne, obiektywne, umotywowane i systematyczne.

14. Prace klasowe / kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać ich z całą klasą, to po powrocie do szkoły ustala z nauczycielem formę zaliczenia sprawdzianu/ kartkówki. Uczeń nieobecny na sprawdzianie powinien go napisać, nie później niż do czasu wystawienia oceny śródrocznej.

15. Zapowiedziane prace pisemne nie powinny być przekładane bez szczególnie ważnych powodów.

16. Ocenioną pracę pisemną uczeń otrzymuje nie później niż czternaście dni od jej napisania, w sytuacjach losowych dopuszcza się przeniesienie terminu zwrotu prac o czas nieobecności nauczyciela.

17. Wszystkie pisemne prace uczniów sprawdzone i ocenione oddawane są uczniom. Kartkówki uczeń wkleja do zeszytu.

18. Pisemne prace domowe – zadania z zeszytu ćwiczeń, z podręcznika lub inne zadane przez nauczyciela uczeń obowiązany jest wykonać na kolejną lekcję. Brak wykonania zadania zgłaszany jest przed lekcją i odnotowywany jest w dzienniku jako „bz” . „BZ” nie jest oceną wiedzy czy umiejętności, lecz jedynie informacją o pilności ucznia, która będzie miała wpływ na ocenę śródroczną/ końcoworoczną.

19. Pisemne prace domowe uczniowie powinni napisać czytelnie i estetycznie. W przypadku braku możliwości odczytania pracy, nauczyciel ma prawo dopytać ucznia.

20. Zeszyt przedmiotowy powinien być prowadzony systematycznie i starannie.

21. Brak przygotowania do lekcji zaznaczane jest „np.” nie jest to ocena wiedzy czy umiejętności, lecz jedynie informacja o pilności ucznia, która będzie miała wpływ na ocenę śródroczną/ końcoworoczną.

22. Uczeń ma prawo 2 razy w semestrze głosić nieprzygotowanie , każde następne nieprzygotowanie skutkować będzie oceną niedostateczną- dotyczy to form sprawdzania wiedzy i umiejętności np. odpowiedź ustna (nie dotyczy to zapowiedzianych wcześniej form sprawdzania wiedzy i umiejętności).

23. Nauczyciel ma prawo podwyższyć ocenę semestralną lub roczną o jeden stopień uczniowi, który był aktywny podczas lekcji, inicjował przedsięwzięcia innowacyjne: wystawa, projekt naukowy, prezentacja multimedialna, z sukcesami brał udział w konkursach poszerzających wiedzę ujętą programem.

24. Uczeń pracuje systematycznie przez cały rok. Systematyczność, terminowość oraz nadrabianie zaległości wynikających z braku możliwości napisania kartkówki/ sprawdzianu są brane pod uwagę podczas wystawiania oceny śródrocznej/rocznej.

25. Nauczyciel ma prawo do sprawdzenia bez zapowiedzi wiedzy i umiejętności wszystkich uczniów z trzech ostatnich lekcji w formie ustnej.

26. W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela niesamodzielnej pracy ucznia podczas różnych form sprawdzania wiedzy i umiejętności na lekcji , praca nie zostaje oceniona a uczeń otrzymuje uwagę o niewłaściwym zachowaniu. Praca ta zostaje w dokumentacji nauczyciela.

27. Uczeń, u którego stwierdzono niesamodzielność wykonywanej pracy może zostać odpytany z tego materiału na następnej lekcji.

28. Przy ustaleniu oceny śródrocznej brane są pod uwagę oceny cząstkowe, które uczeń uzyskał w danym semestrze. Średnia z ocen bieżących wyliczona przez dziennik elektroniczny nie jest wyznacznikiem oceny śródrocznej i rocznej. Ostateczną decyzję o ocenie podejmuje nauczyciel.

29. Przy ustaleniu oceny rocznej brane są pod uwagę oceny częściowe, które uczeń uzyskał w danym roku szkolnym oraz oceny śródroczne za I i II semestr. Średnia z ocen bieżących wyliczona przez dziennik elektroniczny nie jest wyznacznikiem oceny śródrocznej i rocznej. Ostateczną decyzję o ocenie podejmuje nauczyciel.

30. Szczegółowe kryteria oceniania na poszczególne oceny z geografii w klasach V- VIII wraz ze szczegółowymi wymaganiami edukacyjnymi znajdują się w dokumentacji nauczyciela lub na stronach wydawnictwa Nowa Era .

XI. Poprawianie ocen:

1. Uczeń ma prawo do poprawy każdej oceny w formie ustalonej indywidualnie przez nauczyciela.
3. Przy ocenie końcoworocznej uwzględniamy ocenę śródroczną.
3. Systematyczność, terminowość oraz nadrabianie zaległości wynikających z braku możliwości napisania kartkówki/ sprawdzianu są brane pod uwagę podczas wystawiania oceny śródrocznej/rocznej.
4. Przy poprawianiu ocen obowiązuje procedura : ocena poprawiana ma wagę 1 i nie jest liczona do średniej, ocena z poprawy otrzymuje wagę zgodnie z klasyfikacją .
5. Uczeń poprawia tylko ocenę wyjściową, nie ma poprawy oceny z poprawy.
6. Poprawa ocen odbywa się na konsultacjach podczas godziny dostępności nauczyciela. Termin godziny dostępności nauczyciela znajduje się na stronie internetowej szkoły. Dopuszczalna jest poprawa oceny na lekcji, po wcześniejszym ustaleniu z nauczycielem.

XII. Informacje o postępach w nauce :

1. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców. Mają oni prawo do bieżącej informacji o ocenach częściowych, wynikach i ocenach wszelkich prac pisemnych, sprawdzianów wiadomości.
2. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel ustalający ocenę powinien ją uzasadnić.
3. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są przekazywane uczniowi lub jego rodzicom.

XIII. Kryteria oceniania osiągnięć uczniów:

Aby uzyskać ocenę:

niedostateczną

uczeń: nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla szkoły podstawowej– potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań

dopuszczającą

uczeń: ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

dostateczną

uczeń: opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności: posiada podstawową orientację na mapie i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustna odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach, wartościuje elementy działalności człowieka w środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu,

rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

dobrą

uczeń: opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różne jakościowo, posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

bardzo dobrą

uczeń: w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.

celująca

uczeń : spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobrą, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Jest aktywny w konkursach przedmiotowych.

Szczegółowe kryteria oceniania na poszczególne oceny z geografii w klasach V- VIII wraz ze szczegółowymi wymaganiami edukacyjnymi znajdują się w dokumentacji nauczyciela lub na stronach wydawnictwa Nowa Era .

XIV. Formy aktywności podlegające ocenianiu:

Na lekcjach geografii oceniane będą:

- czytanie mapy i korzystanie z atlasu,
- czytanie ze zrozumieniem (tekstu z podręcznika),
- posługiwanie się podstawowymi pojęciami,
- umiejętność łączenia faktów, myślenia przyczynowo – skutkowego, analizowania i porównywania zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i na świecie
- wykorzystanie ilustracji, filmu, nagrania audio jako źródła informacji (dokonanie opisu w formie ustnej lub pisemnej),
- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- sprawdziany pisemne,
- zaangażowanie i wkład pracy ucznia,

- udział w konkursach ,
- konstruowanie prostych zagadek geograficznych (krzyżówek, rebusów, szarad),
- praca w grupie rówieśniczej,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń.
- niewerbalne wytwory pracy: album, słownik, mapa, plakat.

XV. Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów:

1. Przewiduje się w każdej klasie następujące formy sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów :
  - prace klasowe (45 min.) ze zrealizowanego działu programowego po uprzednim powtórzeniu, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem.
2. Kartkówki (na bieżąco) .
3. Odpowiedzi ustne (na bieżąco).
4. Prace domowe (na bieżąco).
5. Przygotowanie do lekcji (na bieżąco).
6. Praca w grupach.
7. Aktywność (na bieżąco).
8. Udział w konkursach (wg kalendarza konkursów).
9. Oceniane będą również zadania praktyczne, prace projektowe, proces działania lub jego produkt w zależności od uwarunkowań procesu uczenia (na bieżąco).
10. Karty pracy (wykonywane na lekcjach bez zapowiedzi).
11. Ćwiczenia (wykonywane na lekcjach bez zapowiedzi).

XVI. Kryteria oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych:

1. Wypowiedzi pisemne diagnoza, sprawdzian , kartkówka, zadanie domowe, praca długoterminowa, ćwiczenia.

UCZEŃ:

- odtwarza i porządkuje wydarzenia,
- rozpoznaje i wyraża relacje czasowo – przestrzenne,
- dostrzega wydarzenia w kontekście przyczynowo – skutkowym,
- wskazuje podobieństwa i różnice: wydarzeń, przemian, zjawisk,
- odróżnia informacje istotne od mniej ważnych,
- dostrzega znaczenie dosłowne i przenośne,
- wyjaśnia znaczenie pojęć, wyrażen na podstawie ich kontekstu,
- używa odpowiednich argumentów, zajmuje stanowisko, ocenia fakty,
- zauważa problem i potrafi go zdefiniować, znaleźć sposób rozwiązania i przedstawić tok swojego myślenia,
- integruje wiedzę z różnych dziedzin, źródeł,
- samodzielnie charakteryzuje określone elementy wiedzy – wydarzenia, postacie historyczne,
- odwołuje się do fragmentów tekstu celem budowania własnego komentarza,
- uzasadnia własne zdanie przez odwołanie się do tekstu i posiadanej wiedzy,
- korzysta z objaśnień pojęć, wyrażen, symboli, skrótów,
- świadomie wyszukuje i przedstawia określone treści, odczytuje i korzysta z ilustracji, map, tabeli i innych środków,
- wybiera treści, które są mu potrzebne w pracy,
- aktywnie słucha i wykonuje własne notatki.

2. Wypowiedzi ustne odpowiedź ustna, prezentacja, aktywność na lekcji .

Uczeń:

- wypowiada się poprawnie stosując terminy i pojęcia adekwatne do tematu,
- wypowiada się poprawnie na temat,
- używa odpowiednich argumentów, zajmuje stanowisko, ocenia fakty,
- wyraża własny punkt widzenia w przekonujący sposób,
- świadomie korzysta ze źródeł informacji, wiedzy o otaczającym go świecie,
- analizuje i ocenia wypowiedź przez zadawanie pytań,

- uczestniczy w rozmowie, dyskusji, szanuje opinie innych.

3. Wyszukiwanie i korzystanie z informacji Źródła informacji: podręcznik, encyklopedia, słowniki, albumy, wydawnictwa multimedialne, środki masowego przekazu, tabele, ilustracje, mapy, schematy i inne.

Uczeń:

- potrafi wyszukać informacje i wybrać najistotniejsze zagadnienia,
- korzysta ze źródeł informacji kierując się wskazanymi kryteriami,
- zdobyte informacje stosuje do rozwiązania problemów,
- stosuje wiadomości w działaniach typowych i nietypowych: porównuje, rozwiązuje, analizuje, ocenia, udowadnia, wartościuje, oblicza,
- integruje wiedzę z różnych przedmiotów, źródeł,
- próbuje / potrafi dokonywać oceny wiarygodności źródła informacji.

4. Kryteria oceny pracy w grupie:

- zaangażowanie w pracę grupy
- realizacja wyznaczonego zadania
- pełnione funkcje i role
- rozumienie osobistej sytuacji w grupie
- umiejętności pracy w grupie
- umiejętność wyszukiwania informacji i dokonywanie ich selekcji,
- wykorzystanie różnorodnych pomocy.

5. Zadania domowe:

- wkład pracy, oryginalność, staranność, samodzielność, systematyczność.

6. Dodatkowe prace pisemne, prace grupowe :

- właściwe wykorzystanie materiału do argumentacji.
- wzbogacenie pracy o fragmenty różnych źródeł .
- właściwe stosowanie pojęć .
- wzbogacenie pracy o własne przemyślenia, sądy, wnioski, poglądy.
- poprawność językowa; właściwy dobór słownictwa do wyrażanej treści.
- poprawność ortograficzna.
- zaznaczenie związków przyczynowo skutkowych.

7. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz zeszytu ćwiczeń:

- Każdy zeszyt oraz zeszyt ćwiczeń sprawdzany jest pod kątem kompletności notatek, ich poprawności merytorycznej (wybrane zadania), estetyki.
- Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszycie, za czas swojej nieobecności w szkole.
- W uzasadnionych wypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub podkreślić, które partie notatek mogą być pominięte.
- Ocena za prowadzenie zeszytu oraz zeszytu ćwiczeń wystawiana jest przynajmniej raz w roku i przy jej wystawianiu brane są pod uwagę następujące elementy: kompletność notatek, estetyka.

XVII: Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno – terapeutycznym,

- posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – na podstawie tego orzeczenia,
- posiadającego opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii,
- nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych w/w punktach, który jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów,
- posiadającego zaświadczenie lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego – na podstawie tej opinii.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych:

a) dla uczniów o inteligencji niższej niż przeciętna:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności;
- podawanie poleceń w prostej formie;
- częste odwoływanie się do konkretnego;
- często przypominanie treści i utrwalanie;
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia;
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie;
- udzielanie pochwały po każdym poprawnym wykonaniu zadania, polecenia.

b) dla uczniów z niepełnosprawnością w stopniu lekkim:

- wykorzystywanie różnorodnych środków dydaktycznych;
- eksponowanie prac dzieci;
- stosowanie pracy w grupach, parach i innych metod aktywizujących;
- stosowanie różnych zabiegów na koncentrację uwagi;
- dzielenie materiału na mniejsze partie;
- przechodzenie od zadań łatwych do trudniejszych;
- zadawanie pracy domowej o mniejszym stopniu trudności;
- udzielanie pochwały po każdym poprawnym wykonaniu zadania, polecenia

c) dla uczniów z dysleksją:

- ocenianie wysiłku ucznia, włożonego trudu w wykonanie zadania, a nie efektu;
- przeznaczanie więcej czasu na wykonanie określonego zadania, polecenia;
- stawianie jasno sformułowanych pytań;
- odpytywanie z miejsca, a nie przy tablicy;
- wydłużanie limitu czasu na opanowanie zadanego materiału;
- przekazywanie uczniom spostrzeżeń na temat ich pracy;
- stosowanie w pracy kolorowych pisaków, samodzielne tworzenie tabel, grafik, rysunków.

d) dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera:

- podczas wypowiedzi słownych zadawać dodatkowe pytania, które umożliwią sprawniejszą aktualizację posiadanej wiedzy;
- umożliwianie wypowiedzi w formie testu, gdyż dziecko ma szansę wybrać poprawną odpowiedź z wielu podanych;
- stosowanie pracy w grupach, parach i innych metod aktywizujących;
- zachęcanie do pracy polegającej na współpracy, współdziałaniu;
- kierowanie uwagi dziecka na coś, na czym zależy w danej chwili nauczycielowi;
- stawianie jasno sformułowanych pytań;
- rozwijanie wiary w możliwości i kompetencje;
- wydłużanie czasu pracy na wykonanie określonego zadania, polecenia.

e) dla uczniów z nadpobudliwością psychoruchową (ADHD):

- stwarzanie warunków do wielokrotnego powtarzania i utrwalania materiału,
- eliminowanie w otoczeniu ucznia przedmiotów, które go rozpraszają, a w danej chwili są mu zbędne,

- udzielanie nieskomplikowanych komunikatów, poleceń,
- skupianie uwagi ucznia na zadaniu, które ma do wykonania,
- akcentowanie nowej aktywności ucznia,
- kilkakrotnie podkreślać ważne informacje do zapamiętania, nauczania się,
- odwoływanie się do konkretów, stosowanie metod ułatwiających zapamiętywanie treści,
- udzielanie pochwały po każdym poprawnym wykonaniu zadania, polecenia.

f) dla uczniów z afazją:

- odpowiednie przygotowanie do odpowiedzi ustnej, m.in. uprzedzenie ucznia, że będzie pytany, wydłużanie czasu wypowiedzi, w razie konieczności odpytywanie nie przy klasie, tylko indywidualnie z nauczycielem, niezwracanie uwagi na błędy artykulacyjne i gramatyczne, w razie trudności rezygnacja z odpowiedzi ustnych na rzecz pisemnych
- formułowanie krótkich, prostych poleceń
- podchodzenie w trakcie zajęć w celu dodatkowych wyjaśnień
- bieżące wyjaśnianie trudnych pojęć, upewnianie się, że dziecko dobrze je zrozumiało jest w stanie używać danego słowa w odpowiednim kontekście
- kontrolowanie zrozumienia przeczytanych/usłyszanych treści

XVIII: Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego znajdują się w rozdziale VIII Statutu Szkoły w paragrafach : 54- 61.

XIX : Procedury uzyskania wyższej niż przewidywana śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej.

- 1) Uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie mają prawo ubiegać się u nauczyciela o podwyższenie przewidywanej oceny z przedmiotu w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od otrzymania informacji o przewidywanej dnia tego śródrocznej lub rocznej ocenie.
- 2) Wolę taką powinien wyrazić uczeń lub jego rodzice / prawni opiekunowie w formie pisemnej za pomocą wiadomości dziennika elektronicznego z nauczycielem.
- 3) O podwyższenie oceny można się ubiegać po spełnieniu wszystkich następujących warunków:
  - a. uczeń brał udział w przynajmniej 75% zajęć przedmiotu,
  - b. przystąpił do wszystkich zapowiedzianych form sprawdzenia wiedzy i umiejętności (kartkówki, sprawdziany, projekty itp.),
  - c. w trakcie roku szkolnego na bieżąco poprawiał każdą ocenę niedostateczną ze sprawdzianu
  - d. z tytułu nieobecności uzupełnił w terminie wszystkie niezbędne wiadomości i wykazywał się umiejętnościami,
  - e. systematycznie prowadził zeszyt przedmiotowy i może go okazać nauczycielowi
  - f. prezentuje pozytywną postawę ucznia i stosunek do obowiązków szkolnych, g. nie została stwierdzona niesamodzielność wykonywania zadań.
- 4) Nauczyciel ustala z uczniem terminy i formy sprawdzenia wiedzy i umiejętności.
- 5) Sposoby i terminy sprawdzenia wiedzy i umiejętności określa nauczyciel przedmiotu.
- 6) Stopień trudności zadań musi odpowiadać wymaganiom edukacyjnym na ocenę, o którą ubiega się uczeń. 7) Prace sprawdzające przeprowadza nauczyciel przedmiotu.
- 8) Na podstawie ocenionych prac nauczyciel podwyższa ocenę, jeśli uczeń spełnił wymagania niezbędne do uzyskania wyższej niż przewidywana ocena lub pozostawia wcześniej ustaloną ocenę, jeśli warunki jej podwyższenia nie zostały spełnione.
- 9) W przypadku nieprzystąpienia ucznia do zaplanowanych form sprawdzenia wiedzy i umiejętności w wyznaczonym terminie, traci on prawo do ubiegania się o podwyższenie oceny.

XX : Sposoby informowania rodziców i uczniów o osiągnięciach w nauce:

1. Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania,
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej ocen klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.

2. O przewidywanej ocenie śródrocznej/rocznej rodzice są informowani przez nauczyciela przedmiotu poprzez wystawienie oceny w dzienniku elektronicznym.

3. O przewidywanej niedostatecznej ocenie śródrocznej/rocznej rodzice są informowani przez nauczyciela przedmiotu poprzez wystawienie oceny w dzienniku elektronicznym oraz w formie pisemnej przez wychowawcę klasy.

4. Wychowawca klasy udziela informacji o postępach ucznia jego rodzicom w czasie zebrań rodzicielskich .

5. Rodzic/ prawny opiekun ma możliwość bezpośredniego kontaktu z nauczycielem podczas godzin dostępności.

XXI. Pozostałe postanowienia :

- 1) Uczeń jest zobowiązany nosić uzupełniony zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń na każde zajęcia.
- 2) Uczeń nie może korzystać na zajęciach z urządzeń elektronicznych i rejestrujących.
- 3) Uczeń jest zobowiązany do dyscypliny na zajęciach.

Wioletta Kowalewska, nauczyciel geografii